

وضعیت دستمزد مشاغل منتخب بخش کشاورزی در مناطق روستایی : تابستان 1397

مقدمه

وجود آمار و اطلاعات بهنگام از فعالیتهای مختلف بخش کشاورزی، ابزار اساسی برنامه‌ریزی و ارزیابی پیشرفت فعالیتها و اقدامهای انجام شده به حساب می‌آید و در این میان اطلاعات مربوط به قیمت فروش محصولات و هزینه خدمات کشاورزی نقش اساسی دارد. به منظور دستیابی به قیمت تمام شده محصولات که ناشی از فعالیتهای کشاورزی می‌باشد و حذف تاثیر عواملی نظیر هزینه‌های حمل و نقل، انبارداری، سود واسطه‌ها و ...، مرکز آمار ایران همه ساله طرحی را با عنوان "قیمت فروش محصولات و هزینه خدمات کشاورزی در مناطق روستایی کشور" هم‌زمان با اجرای طرح "آمارگیری از قیمت خرده‌فروشی‌ها و خدمات مصرف‌کننده روستایی" انجام می‌دهد که نتایج آن شامل اطلاعات مربوط به 111 قلم محصول (زراعی، باغی و دامی)، 10 قلم خدمت ماشینی و 7 قلم خدمت نیروی انسانی می‌باشد که این اطلاعات از مراجعه به آبادی نمونه در هر دوره آمارگیری به دست آمده است.

در همین راستا مرکز آمار و اطلاعات راهبردی به دلیل اهمیت و کاربرد اطلاعات مربوط به دستمزد نیروی انسانی شاغل در بخش کشاورزی در تعیین روابط بین کارگر و کارفرما و همچنین تعیین قیمت تمام شده محصولات، نسبت به بررسی آمار و اطلاعات حاصل از این طرح، پرداخته است.

تعاریف و مفاهیم

هزینه خدمات کشاورزی

دستمزد کارگران کشاورزی شامل وجه نقد بوده و در مواردی که به جای تمام یا قسمتی از آن غذا یا سهمی از محصول داده شده باشد، ارزش ریالی آن به قیمت روز پرداخت، برآورد و به وجه نقد اضافه می‌گردد. در این آمارگیری در هر دوره مراجعه، دستمزد یک روز کارگر کشاورزی (7 قلم)، بر حسب نفر "روزکار-ریال" سوال شده است.

شکاف جنسیتی مزد

شکاف جنسیتی مزد از نسبت مابه‌التفاوت دستمزد زنان و مردان به دستمزد مردان به دست می‌آید. این شاخص به صورت درصد، نمایش داده می‌شود. هرچه این رقم بیشتر باشد، شکاف جنسیتی دستمزد عمیق‌تر خواهد بود. در اغلب مواقع به دلیل اینکه دستمزد مردان بیش از زنان می‌باشد، این نسبت مثبت است. ولی در برخی مواقع که به طور استثنا دستمزد زنان بیش از مردان است، این نسبت منفی خواهد بود.

یافته‌ها

بررسی نتایج این طرح در تابستان 1397 در خصوص دستمزد کارگران مشاغل منتخب کشاورزی (7 شغل¹) نشان می‌دهد، بیشترین متوسط دستمزد روزانه در میان مردان با رقم 927419 ریال به کارگر "دروگر غلات" و کمترین متوسط دستمزد روزانه به کارگر "وجین کار و تنک کار" با رقم 542759 ریال، اختصاص داشته است.

همچنین در بین زنان، بیشترین و کمترین دستمزد روزانه به مانند مردان به ترتیب به کارگر "دروگر غلات" با رقم 676355 ریال و کارگر "وجین کار و تنک کار" با رقم 413366 ریال، اختصاص دارد.

با توجه به درصد تغییرات متوسط دستمزد روزانه مردان کارگر در تابستان 1397 نسبت به فصل مشابه سال قبل، مشاهده می‌گردد که متوسط دستمزد روزانه کارگر "نشاکار" بیشترین افزایش و متوسط دستمزد روزانه کارگر "بیل زن زمین زراعی" کمترین افزایش را داشته‌اند، این در حالی است که بیشترین افزایش در متوسط دستمزد روزانه کارگران زن در تابستان 1397 نسبت به فصل مشابه سال قبل، مربوط به کارگر "نشاکار" بوده است.

قابل ذکر است در تابستان 1397، متوسط دستمزد روزانه در تمامی مشاغل منتخب کشاورزی مردان و زنان نسبت به فصل مشابه سال قبل، افزایش یافته است.

با توجه به متوسط دستمزد مشاغل منتخب کشاورزی در استان‌های کشور در تابستان 1397، بالاترین دستمزد برای مردان مربوط به کارگر "دروگر غلات" در استان گیلان با دستمزد 1247603 ریال و پایین‌ترین دستمزد مربوط به کارگر "بیل زن باغ" در استان خراسان رضوی با دستمزد 350000 ریال، بوده است.

از سوی دیگر در تابستان 1397، بالاترین و پایین‌ترین دستمزد برای زنان در بین استان‌های کشور، به ترتیب مربوط به کارگر "دروگر غلات" در استان گیلان با دستمزد 1084467 ریال و کارگر "میوه چین" در استان گلستان با دستمزد 285276 ریال، می‌باشد.

بررسی شکاف جنسیتی دستمزد در تابستان 1397، نشان می‌دهد بیشترین شکاف مذکور به مانند تابستان 1396، به کارگر "نشاکار" تعلق داشته است. از سوی دیگر کمترین شکاف جنسیتی دستمزد در تابستان 1397، به کارگر "وجین کار و تنک کار"، اختصاص دارد.

بررسی‌ها نشان می‌دهد که شکاف جنسیتی دستمزد در تابستان 1397، در تمامی مشاغل منتخب بخش کشاورزی در مناطق روستایی به جز کارگر "میوه چین"، نسبت به تابستان 1396، افزایش داشته است که بیشترین افزایش شکاف مذکور در تابستان 1397 نسبت به تابستان 1396، مربوط به کارگر "دروگر غلات"، می‌باشد.

مرکز آمار و اطلاعات راهبردی

1- کارگر میوه چین، وجین کار و تنک کار، دروگر غلات، نشاکار، نهرکش و مرزبند، بیل زن زمین زراعی، بیل زن باغ

جدول 1- متوسط دستمزد روزانه کارگران در مشاغل منتخب بخش کشاورزی در مناطق روستایی بر حسب جنس
تابستان 1396 و تابستان 1397

شرح	تابستان 1396		تابستان 1397		درصد تغییرات*	
	مرد (ریال)	زن (ریال)	مرد (ریال)	زن (ریال)	مرد	زن
میوه چین	501377	362592	572419	422195	14.2	16.4
دروگر غلات	772152	608414	927419	676355	20.1	11.2
نشاکار	561155	404783	676415	471438	20.5	16.5
وجین کار و تنک کار	477492	365017	542759	413366	13.7	13.2
نهرکش و مرزبند	502231	×	585771	×	16.6	×
بیل زن زمین زراعی	543140	×	583161	×	7.4	×
بیل زن باغ	528323	×	594004	×	12.4	×

* × ذاتاً یا عملاً وجود ندارد. ×× محاسبه بی معنی است.

* مبنای محاسبات از نتایج طرح قیمت فروش محصولات و هزینه خدمات کشاورزی در مناطق روستایی کشور- تابستان 1397، مرکز آمار ایران است.

جدول 2- بالاترین و پایین ترین متوسط دستمزد روزانه در مشاغل منتخب بخش کشاورزی بر حسب جنس و استان: تابستان 1397

شرح	بالاترین دستمزد (ریال)				پایین ترین دستمزد (ریال)			
	استان	مرد	زن	استان	مرد	زن	استان	
میوه چین	کرمانشاه	1012439	975172	سیستان و بلوچستان	362048	285276	گلستان	
دروگر غلات	گیلان	1247603	1084467	خراسان جنوبی	360326	289583	خراسان جنوبی	
نشاکار	مازندران	993402	887464	گلستان	400000	300000	خراسان شمالی	
وجین کار و تنک کار	آذربایجان شرقی	709939	666667	خراسان جنوبی	371429	291884	گلستان	
نهرکش و مرزبند	اردبیل	917658	×	گلستان	407438	×	×	
بیل زن زمین زراعی	آذربایجان شرقی	811321	×	گلستان	369774	×	×	
بیل زن باغ	چهارمحال و بختیاری	692945	×	خراسان رضوی	350000	×	×	

* × ذاتاً یا عملاً وجود ندارد.

جدول 3- شکاف جنسیتی دستمزد* در مشاغل منتخب بخش کشاورزی در مناطق روستایی
تابستان 1396 و تابستان 1397 (درصد)

شرح	تابستان 1396	تابستان 1397
میوه چین	27.7	26.2
دروگر غلات	21.2	27.1
نشاکار	27.9	30.3
وجین کار و تنک کار	23.6	23.8
نهرکش و مرزبند	×	×
بیل زن زمین زراعی	×	×
بیل زن باغ	×	×

*×× محاسبه بی معنی است.

* مبنای محاسبات از نتایج طرح قیمت فروش محصولات و هزینه خدمات کشاورزی در مناطق روستایی کشور- سال 1397، مرکز آمار ایران است.

جدول 4- متوسط دستمزد روزانه کارگران در مشاغل منتخب کشاورزی در مناطق روستایی بر حسب جنس و استان: تابستان سالهای 97-1396 (ریال)

دروگر غلات				میوه چین				استان
تابستان 1397		تابستان 1396		تابستان 1397		تابستان 1396		
زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	
676355	927419	608414	772152	422195	572419	362592	501377	کل کشور
×	931952	×	835696	469256	685625	421910	617124	آذربایجان شرقی
×	816923	×	780000	592809	625958	514437	557354	آذربایجان غربی
546113	743544	×	813793	600000	767529	800000	587882	اردبیل
×	708116	×	563505	533972	698951	483933	593244	اصفهان
×	600000	×	×	365271	510354	477925	496222	البرز
×	650000	×	535916	595322	598558	532021	538273	ایلام
×	×	×	×	431149	576435	405128	488670	بوشهر
×	768267	×	654040	491730	608958	483470	586936	تهران
×	690647	×	637507	688182	686684	612537	628076	چهارمحال و بختیاری
289583	360326	275547	348077	315414	405872	246976	328942	خراسان جنوبی
×	475826	×	429655	308942	393528	273055	367877	خراسان رضوی
325537	552012	320687	480860	321625	464727	287659	500756	خراسان شمالی
×	×	×	×	×	514616	300000	480304	خوزستان
×	637150	×	567036	675268	693252	598064	600989	زنجان
450000	616667	×	505000	378470	488235	401400	499506	سمنان
×	×	×	×	×	362048	×	312752	سیستان و بلوچستان
500000	650000	×	411539	499249	552155	443436	499378	فارس
×	×	×	×	590537	629299	526597	611485	قزوین
×	600712	×	546749	392151	588017	365561	516306	قم
×	723186	×	554278	512500	508765	466667	435433	کردستان
456075	500000	×	×	392178	511939	362936	452274	کرمان
705786	715536	545642	553550	975172	1012439	639066	765787	کرمانشاه
×	696711	×	614489	600000	613065	513793	597995	کهگیلویه و بویراحمد
330903	453604	272911	444795	285276	376549	259614	366901	گلستان
1084467	1247603	880432	1004689	800000	900000	637356	748781	گیلان
×	×	×	×	457500	520000	×	×	لرستان
763099	881948	639516	753350	511839	619640	427400	528189	مازندران
×	666667	×	×	418359	616443	302178	544014	مرکزی
×	×	×	×	305006	435763	271357	404276	هرمزگان
×	502857	×	413044	573985	685327	491190	587215	همدان
×	582834	×	500677	×	577716	×	491640	یزد

× ذاتاً یا عملاً وجود ندارد.

ماخذ: طرح قیمت فروش محصولات و هزینه خدمات کشاورزی در مناطق روستایی کشور تابستان 1397- مرکز آمار ایران

جدول 4- متوسط دستمزد روزانه کارگران در مشاغل منتخب کشاورزی در مناطق روستایی بر حسب جنس و استان: تابستان سال‌های 97-1396 (ادامه) (ریال)

وجین کار و تنک کار				نشاکار				استان
تابستان 1397		تابستان 1396		تابستان 1397		تابستان 1396		
زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	
413366	542759	365017	477492	471438	676415	404783	561155	کل کشور
539812	709939	469832	651011	×	880000	×	900000	آذربایجان شرقی
562269	601817	528596	537045	×	×	×	×	آذربایجان غربی
523194	610377	500000	527711	×	×	×	×	اردبیل
458136	638411	499342	502033	×	886981	×	1016667	اصفهان
361905	502844	×	×	366667	504110	×	×	البرز
×	×	×	×	686047	689506	614557	622118	ایلام
×	×	×	×	489691	504633	400000	400000	بوشهر
372400	592420	395626	560610	500000	550000	361290	506311	تهران
×	659359	×	614167	×	680000	×	645000	چهارمحال و بختیاری
×	371429	×	×	322750	500000	250000	×	خراسان جنوبی
305167	373152	262612	328543	×	×	×	×	خراسان رضوی
329484	399630	282857	383178	300000	742965	253087	740545	خراسان شمالی
355824	430000	339796	431952	433284	602668	431889	495796	خوزستان
×	592881	×	528128	×	×	×	×	زنجان
330599	478910	294948	413178	×	450000	×	402727	سمنان
×	×	×	×	×	×	×	×	سیستان و بلوچستان
440026	509972	402175	459755	498454	746079	427914	666766	فارس
613264	627704	521262	554376	×	×	×	×	قزوین
384500	550959	359000	506518	×	×	×	×	قم
400000	500000	×	×	×	×	×	×	کردستان
×	×	×	×	×	×	×	×	کرمان
666667	650000	584000	584000	×	×	×	×	کرمانشاه
×	700000	×	633333	707477	733398	556044	687647	کهگیلویه و بویراحمد
291884	388916	229277	332490	300685	400000	246642	350000	گلستان
×	×	×	×	×	×	×	×	گیلان
462060	519702	370000	420000	×	×	×	×	لرستان
505537	602027	400000	412340	887464	993402	795798	863845	مازندران
429008	531282	×	456046	×	×	×	×	مرکزی
×	×	×	×	300862	423837	275862	400000	هرمزگان
×	×	×	×	×	×	×	×	همدان
×	×	×	×	×	×	×	×	یزد

× ذاتاً یا عملاً وجود ندارد.

جدول 4- متوسط دستمزد روزانه کارگران در مشاغل منتخب کشاورزی در مناطق روستایی بر حسب جنس و استان: تابستان سال‌های 97-1396 (ادامه) (ریال)

کارگر بیل زن (مرد)				نهرکش و مرزبند (مرد)		استان
تابستان 1397		تابستان 1396		تابستان 1397	تابستان 1396	
باغ	زمین زراعی	باغ	زمین زراعی			
594004	583161	528323	543140	585771	502231	کل کشور
560651	811321	500816	×	715625	638313	آذربایجان شرقی
×	×	×	×	×	×	آذربایجان غربی
×	×	×	×	917658	766177	اردبیل
500000	585214	632609	521731	551852	×	اصفهان
547464	623160	512896	530631	600719	×	البرز
644339	652491	550000	552268	651257	552290	ایلام
562500	600000	×	500000	×	×	بوشهر
608831	632160	545648	557679	641076	581714	تهران
692945	690212	616694	612886	×	×	چهارمحال و بختیاری
×	500000	×	×	×	×	خراسان جنوبی
350000	×	×	×	×	×	خراسان رضوی
446154	371488	×	423830	591314	420936	خراسان شمالی
×	×	478367	477500	605223	505084	خوزستان
×	×	×	×	×	×	زنجان
×	560956	×	496759	×	523077	سمنان
×	380000	×	316000	×	×	سیستان و بلوچستان
547893	559855	485419	562508	607382	594289	فارس
×	×	×	×	×	×	قزوین
×	576991	×	534091	583934	535516	قم
578125	610000	466667	×	600000	504546	کردستان
500000	×	×	×	×	×	کرمان
×	×	×	×	×	×	کرمانشاه
669565	670701	766667	619305	670000	687180	کهگیلویه و بویر احمد
355556	369774	350000	359292	407438	349693	گلستان
×	×	×	×	×	×	گیلان
×	×	×	×	×	×	لرستان
×	×	×	×	×	×	مازندران
×	×	×	×	559375	566667	مرکزی
466078	467500	×	478125	430455	400000	هرمزگان
630000	632500	×	556875	×	×	همدان
561284	557338	511861	509448	580666	512229	یزد

× ذاتاً یا عملاً وجود ندارد.